

Antipsykotika: "Det må aldrig blive en sovepude"

Rebekka Falsing Strangholt

Der bliver talt meget om forbruget af antipsykotisk medicin til ældre med demens, og at det skal sættes ned. I Nyborg Kommune formår man at have et meget lavt forbrug. Vi har spurgt lederen af demensområdet, hvordan de gør.

Denne artikel er oprindeligt udgivet i Nationalt Videnscenter for Demens' trykte årsmagasin 2022.

Mange kommuner bruger for meget antipsykotisk medicin til mennesker med demens. I Nyborg Kommune er de meget opmærksomme på forbruget. Det viser sig blandt andet i det antal borgere, der bliver medicineret.

I 2019 var Nyborg den kommune i landet, der medicinerede mindst pr. 1.000 borgere. I 2020 gik forbruget lidt op, men Nyborg Kommune er stadig inden for top fem af de kommuner, hvor forbruget af antipsykotika er mindst pr. ældre med demens.

Vi har spurgt lederen af demensområdet i Nyborg Kommune, Berit Jensen, hvordan deres tilgang til medicinering med antipsykotika er.

"Det er et emne, vi taler meget om i kommunen. Som leder af demensområdet taler jeg nok også lidt ekstra om det."

Berit Jensen er leder af demensområdet i Nyborg Kommune.

Berit Jensen er også leder af demenscenter Tårnparken, hvor der dels er dagtilbud til mennesker med demens, dels et antal midlertidige pladser, hvor mennesker med demens er i en periode. Det kan være, hvis de pårørende skal aflastes, eller mens de venter på plejehjemsplads.

Her er det vigtigt at have fokus på borgernes trivsel og bruge de nødvendige socialpædagogiske tiltag, fordi nogle af borgerne med demens har svært ved at forstå, hvorfor de er der. Det kan give uro, hvilket er helt naturligt, forklarer Berit Jensen.

Samlet demensområde

I Nyborg Kommune er demensområdet organiseret på en lidt anden måde end mange andre steder. Kommunen er lille, så de har mulighed for at samle demensområdet, således at dagtilbuddet Klubben samt Turnus og Blomsterparken, der er de midlertidige aflastningssteder og demenskoordinatorernes primære arbejdsplads, ligger samme sted.

"Det, at vi er samlet, gør, at vi har mulighed for at se borgerne i mange forskellige situationer og i længere tid ad gangen i forhold til hjemmeplejen, der har mere begrænset tid til de konkrete opgaver hos borgerne. Det gør, at vi nemmere finder ud af, hvad der virker for de enkelte borgere, når de er urolige," siger Berit Jensen.

"Desuden er borgerens kendskab til stedet her og til demenskoordinatorerne rigtig vigtig. Klubben ligger dør om dør med Turnus, så når borgerne kommer i aflastning, ved mange af dem godt, hvor de er og bliver ikke lige så forvirrede og kede af det."

De små fifs og lærdommen gives videre til plejecentrene, når borgerne bliver så svage, at de skal derhen.

Tyngdedyner og en mekanisk kat

Berit Jensen er meget opmærksom på, hvilke socialpædagogiske tiltag, man kan benytte sig af, når der er en urolig borger, inden man går i gang med medicinering. Udover afskærmning, en gåtur eller lignende, så har personalet også nogle hjælpemidler, de forsøger sig med. Det kan være tyngdedyner eller tyngdeveste. Det handler primært om beroligelse og sansestimulering.

"I går havde jeg en borger, der var meget urolig. Vi har en mekanisk kat, som vi kan lægge på hendes mave, og så spinder og miaver den og bevæger hovedet. Kattens spinden og samtalen om den giver ro til rigtig mange borgere," siger Berit Jensen, der dog tilføjer, at katten lader noget tilbage at ønske på udseendet. Men hvis den virker, så virker den.

Den mekaniske kat er en af de måder, som plejepersonalet i Nyborg Kommune bruger til at berolige urolige borgere med.

Berit Jensen fortæller, at medicinen ikke skal være det første, man griber til, og aldrig må stå alene uden socialpædagogiske tiltag.

"Medicin må aldrig blive en sovepude for personalet, for uroen er formentlig stadig inde i borgeren, så der skal gøres mere for at finde ud af, hvordan man kan give borgeren den tiltrængte ro."

Hvis de socialpædagogiske tiltag ikke har nogen effekt, og borgeren er tiltagende forpint og opkørt, tager personalerne naturligvis fat i akutteamet fra Demens Klinik Fyn, som de har et godt samarbejde med, siger hun.

Kompetenceprogram

En anden ting, som Berit Jensen er stolt af, er et nyt kompetenceprogram for social- og sundhedsansatte i samarbejde med social- og sundhedsskolerne. Det er fem dage med fokus på omsorgen for og plejen af mennesker med en demenssygdom samt den grundlæggende lovgivning. Kompetenceprogrammet er en del af den demensstrategi, de har i Nyborg Kommune, som bliver fulgt nøje.

"Jeg er med i en kommunal demensgruppe, som følger op på, hvordan det går med de forskellige tiltag. Vi har løbende sparring om, hvordan vi bedst får ført kommunens handlingspunkter ud i livet," siger Berit Jensen.

Godt samarbejde med akutteamet

Spørger man ind til, hvad der særligt gør, at forbruget af antipsykotika er så lavt i Nyborg Kommune, så svarer Berit Jensen, at det gode samarbejde med akutteamet fra Demens Klinik Fyn er meget vigtigt.

"De er virkelig gode til at holde fokus, de følger op og giver ikke slip, før der er et endt forløb med en fremadrettet plan," siger hun.

Hvis samarbejdet ikke er godt, kan man risikere, at der ikke bliver fulgt op på medicineringen, eller at akutteamet ikke lytter til de vigtige observationer, som plejepersonalet gør sig.

"Vi kan risikere, at borgeren får antipsykotika i længere eller kortere tid end nødvendigt, at borgeren får for meget eller for lidt, eller at bivirkninger bliver overset. Det er alt sammen noget, som skader borgeren."

Normering er vigtig

Berit Jensen understreger desuden vigtigheden af den rigtige normering og de rigtige kompetencer på arbejdspladsen. Det rigtige antal personaler er svært at give. Det kommer meget an på, hvilke borgere der er.

"Hvis det er borgere, vi kender rigtig godt og derfor ved, hvordan vi sikrer trivsel og velvære, kan vi godt drosle ned. Men er det to nye, der er kommet ind subakut, og som er angste, omkringvandrende og urolige, så kræver det mere personale," siger hun.

Der er af den årsag afsat ekstra penge på Tårnparkens budget til at honorere de behov, der ændrer sig hele tiden. "Vi er så heldige, at det ikke er ressourcerne, der er problemet. Det ved jeg, at det er rigtig mange andre steder," siger hun.

Og så er det, at problemerne opstår.

"Vi har meget forskellige forudsætninger i de danske kommuner, så jeg er klar over, at det ikke er lige let for alle at benytte de socialpædagogiske og demensfaglige tiltag, som vi ved virker, og som kan nedbringe brugen af antipsykotika," slutter Berit Jensen.

Oprettet: 26. juni 2022